

M - miłość rodziny

A - akceptacja społeczna

K - kształtowanie samodzielne własnego życia

MAK

POWIATOWA SIEĆ WSPARCIA OSÓB
Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

JAK ŻYĆ W MAK-owej KRAINIE?

Poradnik dla mieszkańców
Powiatu Jaworskiego

MAK - POWIATOWA SIEĆ WSPARCIA SPOŁECZNEGO OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

JAK ŻYĆ W MAK-owej KRAINIE ?

Poradnik dla mieszkańców Powiatu Jaworskiego

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze
Jawor 2010

SPIS TREŚCI

WSTĘP	str. 3
I. Zakres wiadomości zawartych w informatorze.	str. 4
II. Prawa i obowiązki osoby z zaburzeniami psychicznymi w życiu codziennym – podstawowe informacje dla osób chorych.	str. 5
III. Jak dobrze wspierać osoby z zaburzeniami psychicznymi w życiu codziennym i terapii – porady dla rodzin.	str. 6
IV. Jak budować i rozwijać prawidłowe kontakty z osobami z zaburzeniami psychicznymi – porady dla mieszkańców Powiatu Jaworskiego.	str. 7
V. Gdzie udać się po pomoc na terenie Powiatu Jaworskiego?	str. 9
VI. Co zrobić gdy bliska nam osoba nie chce się leczyć?	str. 13
VII. Bibliografia	str. 16

Przedstawiamy Państwu informator dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin opracowany w ramach realizacji projektu pn. „**MAK-Powiatowa sieć wsparcia społecznego osób z zaburzeniami psychicznymi**”. Celem projektu jest zapewnienie każdemu mieszkańcowi Powiatu Jaworskiego cierpiącemu z powodu zaburzeń psychicznych oraz jego najbliższymi możliwości życia wśród ludzi wolnych od nieprawdziwych, krzywdzących stereotypów i opinii o osobach chorych. A przede wszystkim ludzi chcących wspierać osoby chore w rozwiązywaniu problemów i barier jakie pojawiają się w ich życiu w związku z chorobą.

Działaniami w ramach projektu chcemy zachęcić mieszkańców naszego Powiatu do stworzenia społecznej sieci wsparcia osób z zaburzeniami psychicznymi działającej zgodnie z hasłami:

Miłość rodziny

Akceptacja społeczna

Kształtowanie samodzielnie własnego życia

Jednym z nich jest nasz informator, który postara się w prosty sposób przedstawić podstawowe informacje pomagające osobom chorym oraz ich rodzinom w codziennym życiu a także pozwoli mieszkańcom Powiatu Jaworskiego dowiedzieć się jak dobrze i skutecznie pomagać osobom chorym i ich bliskim.

I. Zakres wiadomości zawartych w informatorze

Zaburzenia psychiczne są tak stare jak ludzkość. W ciągu wieków kultura i religie kształtowały bardzo różne postawy społeczeństwa wobec osób chorych. Wahały się one od pełnej akceptacji do całkowitej izolacji i wykluczenia z życia społecznego. W chwili obecnej w większości społeczeństw przeważa postawa tolerancji i wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, ale niestety ukształtowane w przeszłości przesady i opinie na temat zaburzeń psychicznych nadal bardzo komplikują życie chorym i ich rodzinom. Przyczyną tych problemów jest nadal utrwalony w świadomości wielu ludzi obraz osoby chorej ukształtowany na podstawie popularnych stereotypów oraz pochodzących z mediów przekazów na temat groźnych zachowań osób chorych, najczęściej mocno ubarwionych w celu wzbudzenia większego zainteresowania odbiorców. W takiej sytuacji człowiek z zaburzeniami psychicznymi przestaje być postrzegany jako kolega z dzieciństwa, sąsiad z domu obok, dziecko znajomych, lecz jako człowiek budzący nieuzasadniony strach. Nic dziwnego, że wiele osób dowiadując się o chorobie swojej lub osoby bliskiej czuje wstyd i zakłopotanie prowadzące niejednokrotnie do zaprzeczenia istnienia problemu zdrowotnego przez samego chorego i jego najbliższych. Zachowanie takie jest całkowicie naturalne, ponieważ większość z nas odczuwa strach przed czymś nowym czego nie potrafimy zrozumieć albo zmienić. Dlatego najważniejsze dla jakości życia chorego jest akceptacja oraz właściwe wsparcie udzielane mu przez bliskich i społeczność lokalną, do której należy. W tym celu należy zapewnić :

- choremu możliwość uzyskania wiedzy o przysługujących mu prawach oraz sposobie w jaki powinien być traktowany przez osoby zdrowe,
- członkom rodziny możliwość dowiedzenia się, jak dobrze wspierać chorego w trakcie terapii i życiu codziennym oraz jak pomóc osobie bliskiej, która odmawia podjęcia lub kontynuowania leczenia,
- członkom społeczności lokalnej, w której funkcjonuje chory, informacji jak budować dobre relacje z osobą chorą oraz jak postępować, gdy bliska osoba przerywa leczenie lub odmawia jego podjęcia,
- społeczności lokalnej rzetelnej informacji o podmiotach udzielających pomocy osobie chorej oraz jej bliskim

W kolejnych rozdziałach tej publikacji znajdziesz informacje na temat powyższych zagadnień.

II. Prawa i obowiązki osoby z zaburzeniami psychicznymi w życiu codziennym – podstawowe informacje dla osób chorych

1. Tekst, który za chwilę przeczytasz wyjaśni Ci jakie masz prawa i obowiązki określone w polskim prawie. Niestety prawo reguluje bardzo dużo spraw w Twoim życiu, więc niemożliwe jest opisanie wszystkich sytuacji w jakich możesz się znaleźć. Jeśli poniżej nie znajdziesz odpowiedzi na swoje pytanie skontaktuj się z prawnikiem. Każdy mieszkaniec Powiatu Jaworskiego może za darmo skorzystać z pomocy prawnika w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze.
2. Pamiętaj o tym, że osoba chora ma takie same prawa i obowiązki jak pozostali obywatele Polski. Prawa i obowiązki obywatela określają Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy. Ustaw jest bardzo dużo. W życiu codziennym najbardziej przydatne są Kodeks Cywilny oraz Kodeks Postępowania Administracyjnego, ponieważ mogą Ci pomóc w wielu sprawach dotyczących Twojego życia.
3. Pamiętaj, że sprawy załatwiane w urzędach takich jak: Urząd Miasta, Urząd Gminy, Starostwo Powiatowe lub Urząd Skarbowy są bardzo często trudne i skomplikowane. Będziesz potrzebować pomocy w ich załatwieniu. Jeśli czegoś nie rozumiesz albo nie wiesz jak coś zrobić zawsze pytaj o to urzędnika, który załatwia Twoją sprawę. Jego obowiązkiem jest udzielenie Ci wyjaśnień i pomocy, abyś dobrze załatwił swoją sprawę. Obowiązek ten wynika z ustawy Kodeks Postępowania Administracyjnego.
4. W bankach i sklepach masz prawo do wyjaśnienia Ci rzeczy, których nie rozumiesz. Prawo to wynika nie z Kodeksu Postępowania Administracyjnego, lecz tego, że jesteś Konsumentem. Konsument to prawna nazwa osoby, która zawarła umowę z jakąś firmą, która coś dla tej osoby robi, coś tej osobie sprzedaje lub pożycza tej osobie pieniądze. Jeśli masz problem z firmą, która miała coś dla Ciebie zrobić, pożyczyła Ci pieniądze lub sprzedała Ci coś, to bezpłatnej pomocy udzieli Ci Powiatowy Rzecznik Praw Konsumenta. Jest to specjalny urzędnik w Starostwie Powiatowym w Jaworze.
5. Pamiętaj, że podpisanie jakiegoś dokumentu to bardzo poważna sprawa. Zanim coś podpiszesz zawsze wcześniej starannie przeczytaj tekst. Jeśli go nie rozumiesz poproś o wyjaśnienie. Jeśli ktoś chce żebyś coś podpisał to musi Ci wyjaśnić dlaczego masz to zrobić oraz co się stanie po tym jak podpiszesz dany dokument. Podpisując dokument, którego nie rozumiesz, możesz spowodować bardzo nieprzyjemne dla siebie skutki. W polskim prawie podpisanie jakiegoś dokumentu oznacza, że zgadzasz się z tym co jest w nim napisane i wykonasz to do czego Cię taki dokument zobowiązuje. Jeśli po podpisaniu dokumentu okaże się, że tak nie jest, bo źle zrozumiałeś treść dokumentu nie czekaj tylko od razu udaj się do prawnika po pomoc. Jest to bardzo ważne, aby w takiej sytuacji poszukać pomocy u prawnika, ponieważ tylko w niektórych przypadkach i tylko przez pewien czas możesz spowodować, że dokument podpisany przez Ciebie stanie się nieważny i nie wywoła żadnych niekorzystnych dla Ciebie skutków.

III. Jak dobrze wspierać osoby z zaburzeniami psychicznymi w życiu codziennym i terapii – porady dla rodzin

Opiekun dobrze wspierający osobę chorą :

1. Na pierwszym miejscu stawia osobę chorą. Wie jednak , że ma prawo powiedzieć jej „nie” a także czuć do niej negatywne emocje, takie jak złość.
2. Potrafi zbudować z nią relacje oparte na zaufaniu, świadomości własnych ograniczeń oraz odpowiedzialności za siebie nawzajem.
3. Jest troskliwy, ale nie nadopiekuńczy.
4. Jest dla chorego źródłem siły potrzebnej mu do zmierzenia się z jego chorobą oraz barierami jakie stawia ona w jego codziennym życiu.
5. Dzięki stałej współpracy ze specjalistami wie jak pomagać choremu w różnych sytuacjach życiowych, a w szczególności kiedy udzielić mu pomocy a kiedy pozwolić mu na samodzielne działanie.
6. Zawsze dostarcza choremu potrzebne informacje, by mógł on uczestniczyć w podejmowaniu decyzji dotyczących jego życia.

Dlatego, jeśli chcesz dobrze wspierać bliską Ci chorą osobę przede wszystkim pamiętaj, że:

- Każdy chory jest w stanie, w choćby niewielkim ograniczonym zakresie zadbać o siebie i swoje potrzeby, jeśli poświęci mu się odpowiednią ilość czasu i uwagi.
- Nigdy nie ograniczaj aktywności i woli osoby chorej tylko dlatego, że jej bierność ułatwi Ci opiekę nad nią.
- Wspieranie osoby chorej wymaga wysiłku i czasu jakie musisz mu poświęcić, ale w żadnym przypadku nie daje ci to prawa to wywoływania w nim poczucia winy za to, że potrzebuje Twojej pomocy.
- Często rozmawiaj z chorym, ponieważ jak każdy człowiek potrzebuje on możliwości wymiany myśli i emocji. Rozmowa z chorym nie może ograniczać się do wydawania mu poleceń oraz przekazywania zakazów i nakazów.
- Zawsze uważnie słuchaj, co chory ma Ci do powiedzenia a przede wszystkim nigdy nie zakładaj, że lepiej od niego znasz jego potrzeby.
- Nie pozwalaj, by obce osoby traktowały chorego bez należytego szacunku.
- Bądź dla chorego troskliwym przyjacielem a przede wszystkim źródłem siły w trudnych dla niego chwilach.
- Zawsze gdy to możliwe zapewnij choremu możliwość podejmowania samodzielnych decyzji. Interweniuj jedynie w sytuacjach gdy decyzja chorego może go narazić na konsekwencje, których nie jest on w stanie przewidzieć i zrozumieć.

IV. Jak budować i rozwijać prawidłowe kontakty z osobami z zaburzeniami psychicznymi – porady dla mieszkańców Powiatu Jaworskiego.

Jakość życia osoby chorej zależy od umiejętności mądrego wsparcia go przez osoby najbliższe, ale przede wszystkim od tego jak wyglądają jego kontakty i relacje z pozostałymi członkami społeczności lokalnej, w której mieszka.

Dlatego każdy mieszkaniec Powiatu Jaworskiego powinien pamiętać, że:

1. Ludzie cierpiący na zaburzenia psychiczne mogą robić wszystko tak jak inni ludzie, ale często potrzebują na to więcej czasu, uwagi a przede wszystkim pomocy osób ze swojego otoczenia.
2. Większość osób cierpiących na zaburzenia psychiatryczne nie jest agresywna.
3. Jedną z głównych przeszkód, jakie napotykają osoby z zaburzeniami psychicznymi w swoim życiu jest negatywne nastawienie do nich osób zdrowych z ich otoczenia.
4. Stres podobnie jak u ludzi zdrowych bardzo źle wpływa na zachowanie osoby z zaburzeniami psychicznymi. Dlatego w kontaktach z nią bardzo ważne jest ograniczenie do minimum napięcia mogącego towarzyszyć danej sytuacji.
5. Każda osoba z zaburzeniami psychicznymi ma inną osobowość i w inny sposób radzi sobie z swoją chorobą. Zawsze pytaj ją o jej potrzeby i oczekiwania, co pozwoli jej poczuć się swobodnie w twoim towarzystwie. Zawsze gdy jest to możliwe staraj się szanować jej potrzeby i oczekiwania.
6. W sytuacji mogącej prowadzić do konfliktu zachowaj spokój i udziel wsparcia osobie chorej w taki sam sposób, jak w przypadku każdej innej osoby. Koniecznie jednak zapytaj, jak możesz jej pomóc a jeśli nie będzie jej chciała upewnij się, czy dobrze rozumie ona sytuację w jakiej się znajduje.
7. W rozmowie z osobą z zaburzeniami psychicznymi jasno formułuj skierowane do niej zdania, używaj prostych słów. Szczególnie ważne jest, aby w miarę możliwości nie używać pojęć abstrakcyjnych lub specjalistycznych, które mogą być dla niej niezrozumiałe.
8. Jeżeli w rozmowie z osobą chorą potrzebne jest omówienie jakiegoś złożonego zagadnienia podziel je na mniejsze łatwiejsze do wyjaśnienia i zrozumienia części.
9. Nie traktuj osób z zaburzeniami psychicznymi w sposób protekcjonalny. Zwłaszcza w przypadku gdy masz do czynienia z osobą dorosłą.
10. Osobom z zaburzeniami psychicznymi zdarza się mówić rzeczy, które ich zdaniem, rozmówca chce usłyszeć. Dlatego staraj się formułować pytania skierowane do

osoby z zaburzeniami psychicznymi w neutralny sposób, aby uzyskać dokładne informacje. Zawsze sprawdzaj uzyskane w ten sposób odpowiedzi, powtarzając określone pytanie w inny sposób.

- 11.** Osoby z zaburzeniami psychicznymi w wielu przypadkach mają problem z podejmowaniem decyzji. W takiej sytuacji staraj się być spokojny i cierpliwy a przede wszystkim (jeśli to możliwe) koniecznie daj osobie, z którą masz kontakt, odpowiednią ilość czasu na podjęcie decyzji.
- 12.** Wiele osób z zaburzeniami psychicznymi jest przyzwyczajona do działania według ustalonego stałego porządku. Zmiana otoczenia lub ustalonego porządku wywołuje u nich lęk i utratę poczucia bezpieczeństwa, których przezwyciężenie wymaga czasami bardzo długiego czasu. Jeśli to możliwe staraj się uszanować te potrzeby osoby chorej i nie zmuszaj jej do gwałtownych zmian przyjętego przez nią porządku działania.

V. Gdzie udać się po pomoc na terenie Powiatu Jaworskiego?

Zawarte w poprzednich punktach porady dla rodzin oraz innych osób kontaktujących się z osobami chorymi w życiu prywatnym i zawodowym mają charakter zbyt ogólny, aby pomóc w każdym indywidualnym przypadku. Dlatego też poniżej przedstawiono podstawowe informacje o działających instytucjach udzielających wsparcia osobie chorej oraz jej bliskim zamieszkującym Powiat Jaworski. Dokładne adresy oraz numery telefonów tych instytucji znajdziesz w tabeli na końcu informatora.

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze

Siedziba Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze znajduje się przy ulicy Szpitalnej 12a.

Jednym z priorytetowych zadań realizowanych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze jest udzielanie osobom niepełnosprawnym wszechstronnego wsparcia ich integracji ze środowiskiem społecznym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze realizuje to zadanie udzielając bezpłatnych informacji o przysługujących prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych oraz udzielając osobom niepełnosprawnym dofinansowania do sprzętu i środków pomocniczych ze środków pochodzących z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto Centrum zapewnia bezpłatne doradztwo specjalistyczne, w ramach którego można skorzystać z porad psychologa i prawnika.

2. Ośrodek Wsparcia dla Osób z zaburzeniami psychicznymi w Jaworze przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze

Siedziba Ośrodka Wsparcia dla Osób z zaburzeniami psychicznymi znajduje się przy ul. Starojaworskiej 7.

Ośrodek jest placówką dziennego pobytu przeznaczoną dla osób dorosłych cierpiących na zaburzenia psychiczne, zamieszkujących na terenie Powiatu Jaworskiego, które nie wymagają leczenia szpitalnego, lecz różnych form pomocy, opieki i wsparcia w życiu codziennym oraz rodzinnym. Zajęcia odbywają się od poniedziałku do piątku, w godzinach od 7.30 do 15.30. Warunkiem przyjęcia do Ośrodka jest posiadanie przez osobę chorą skierowania od lekarza psychiatry oraz przeprowadzenie przez pracownika socjalnego PCPR w Jaworze wywiadu środowiskowego, służącego diagnozie jej sytuacji rodzinnej oraz warunków socjalno-bytowych.

Działalność Ośrodka Wsparcia skoncentrowana jest na podtrzymywaniu i rozwijaniu u uczestnika umiejętności do samodzielnego i świadomego życia. W szczególności

chodzi o udzielanie mu pomocy w sprawach związanych z jego kontaktami z instytucjami publicznymi, dbałością o zdrowie, gospodarowaniem środkami finansowymi, sposobem spędzania czasu wolnego oraz edukacją.

W Ośrodku Wsparcia prowadzone są zajęcia terapeutyczne z zakresu:

- Terapii zajęciowej
- Arteterapii (twórczość plastyczna)
- Rękodzielnictwa
- Stolarstwa
- Ergoterapii (terapia pracą)
- Zajęć ruchowych
- Terapii poprzez włączanie w życie kulturalno-oświatowe
- Biblioterapii
- Zajęć komputerowych
- Zajęć relaksacyjnych
- Psychoedukacji i treningu farmakologicznego
- Zajęć indywidualnych i grupowych z psychologiem
- Zajęć logopedycznych
- Oraz treningu umiejętności społecznych.
- Pracy socjalnej

W placówce są zatrudnieni są specjaliści (instruktorzy terapii zajęciowej, terapeuci, psycholog, logopeda oraz pracownik socjalny), którzy posiadają wiedzę i doświadczenie w pracy z osobami cierpiącymi na zaburzenia psychiczne, co pozwala na udzielenie choremu i jego najbliższym pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z funkcjonowaniem chorego w środowisku rodzinnym oraz jego kontaktami z instytucjami publicznymi.

3. Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Koło przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Jaworze przy ulicy Paderewskiego 6.

Warsztaty Terapii Zajęciowej to miejsce gdzie stworzono osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej. Uczestnictwo w warsztatach rozwija umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej jak również psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy albo szkolenia zawodowego.

WTZ jest placówka przeznaczoną dla osób niepełnosprawnych, w stosunku, do których orzeczono całkowitą niezdolność do pracy a w orzeczeniu o stopniu niepełnosprawności wskazano uczestnictwo w terapii zajęciowej.

4. Poradnia zdrowia psychicznego

Na terenie Powiatu Jaworskiego działają dwie poradnie zdrowia psychicznego (obie w Jaworze) :

1. Poradnia Zdrowia Psychicznego w NZOZ KORMED, przy ul. Dmowskiego 9,
2. Poradnia Zdrowia Psychicznego w Przychodni Rejonowej przy ul. Piłsudskiego 10

Poradnie przyjmują wszystkie osoby wymagające opieki psychiatrycznej bez skierowania od lekarza pierwszego kontaktu. W obu poradniach można skorzystać z pomocy psychologa oraz poradni uzależnień (alkohol, narkotyki, lekomania, hazard), w których zajęcia są prowadzone w formie grupowej i indywidualnej. Informacje szczegółowe dotyczące danych lekarzy pracujących w poradni oraz dni i godzin ich pracy uzyskasz telefonicznie, korzystając z numerów zamieszczonych w tabeli na końcu niniejszego informatora.

5. Poradnia Rodzinna przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaworze

Poradnia jest placówką prowadzona przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze. Przeznaczona jest dla osób z terenu miasta Jawor, które wymagają pomocy i wsparcia psychologicznego. W Poradni rodzinnej usługi świadczone są przez psychologów, pedagoga, terapeutę uzależnień oraz prawnika. Placówka udziela pomocy na zasadzie dobrowolności i nieodpłatnie. Poradnia jest otwarta codziennie od poniedziałku do piątku. Z pomocy placówki mogą także korzystać ofiary przemocy domowej oraz osoby i rodziny w trudnej kryzysowej sytuacji wymagające wsparcia psychologicznego i prawnego.

6. Wojewódzki Szpital Psychiatryczny w Złotoryi

Mieszkańcy Powiatu Jaworskiego korzystać mogą z pomocy Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Złotoryi. Jego zadaniem jest terapia i leczenie chorych psychicznie ukierunkowane na szybkie ustąpienie zaburzeń i powrót pacjenta do samodzielnego i aktywnego życia. Jego funkcjonowanie opiera się na modelu społecznym, co oznacza, iż życie podopiecznych zbliżone jest do domowego i rodzinnego.

Szpitalny oddział psychiatryczny realizuje proces leczenia poprzez:

- diagnostykę i opiekę psychologa
- diagnostykę i leczenie zaburzeń psychicznych
- konsultacje w zakresie innych specjalności
- leczenie nastawione na szybki powrót pacjenta do jego środowiska.

W pracy z chorym, stosowane są różne formy terapii, między innymi takie jak:

- farmakoterapia (leki)
- psychoterapia grupowa i indywidualna
- muzykoterapia
- psychorysunek
- psychoedukacja pacjentów i ich rodzin
- terapia zajęciowa
- terapia ruchowa
- zajęcia relaksujące
- oddziaływania socjalne

VI. Co zrobić gdy bliska nam osoba nie chce się leczyć?

W większości przypadków osoba cierpiąca na zaburzenia psychiczne rozumie potrzebę leczenia swojej choroby. W związku z tym regularnie odwiedza lekarza oraz przyjmuje przepisane przez niego leki. Niestety zdarzają się też sytuacje, gdy osoba chora nie chce podjąć decyzji o leczeniu. W takiej sytuacji najważniejsze jest, aby osoby z otoczenia chorego nie zaprzestały działań zmierzających do przekonania go do zmiany tej decyzji. W pierwszej kolejności należy poinformować chorego o dostrzeżeniu u niego objawów choroby i potrzebie ich konsultacji z lekarzem. Niestety dość często pierwsze próby przekonania chorego do skorzystania z pomocy lekarza kończą się niepowodzeniem. W takiej sytuacji nie wolno się poddawać i warto skorzystać z pomocy specjalistów, którzy doradzą jak dobrze zaplanować i zrealizować działania mające na celu przekonanie chorego do zmiany decyzji w sprawie leczenia. Ważne jest by członkowie rodziny chorego oraz jego znajomi zdawali sobie sprawę, że decyzja o podjęciu leczenia przez osobę chorą to często długotrwały proces.

Niestety wysiłki rodziny i znajomych zmierzające do podjęcia przez chorego leczenia czasami kończą się niepowodzeniem. Wtedy konieczne jest skonsultowanie z lekarzem oraz prawnikiem czy możliwe jest podjęcie leczenia wbrew woli chorego. Konsultacja taka jest potrzebna, ponieważ polskie prawo pozwala na leczenie wbrew woli osoby chorej jedynie osób chorych psychicznie, a i to tylko w bardzo ściśle określonych w przepisach prawnych przypadkach. Oznacza to, że jeśli jakaś osoba nie jest chora psychicznie tylko wykazuje objawy innego zaburzenia psychicznego nie będzie możliwości podjęcia kroków prawnych w celu objęcia jej leczeniem wbrew jej woli. Należy przy tym pamiętać, że stwierdzenia czy dana osoba cierpi na chorobę psychiczną lub inne zaburzenie psychiczne może dokonać wyłącznie lekarz specjalista, dlatego najlepiej przed wizytą u prawnika skorzystać w pierwszej kolejności z konsultacji z lekarzem psychiatrą.

Procedurę kierowania osoby chorej psychicznie na leczenie wbrew jej woli reguluje ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego w artykule 29 i następnych. O potrzebie skierowania chorego na leczenie w szpitalu psychiatrycznym bez jego zgody orzeka sąd rodzinny właściwy dla miejsca zamieszkania chorego. Dla osoby chorej mieszkającej na terenie Powiatu Jaworskiego będzie to zazwyczaj Sąd Rejonowy w Jaworze III Wydział Rodzinny i Nieletnich. Wyjątkiem są mieszkańcy Gminy Bolków, dla których właściwym w tego rodzaju sprawach będzie Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze III Wydział Rodzinny i Nieletnich. Procedurę sądową zmierzającą do skierowania chorego na leczenie bez jego zgody rozpoczyna się na podstawie wniosku złożonego przez jego małżonka, rodzica, dziecko, wnuka lub rodzeństwo. Wniosek złożyć może także ośrodek pomocy społecznej w przypadku gdy osoba chora korzysta z świadczeń pomocy społecznej. We wniosku wnioskodawca musi wykazać, że:

- zachowanie osoby chorej może spowodować znaczne pogorszenie stanu jej zdrowia psychicznego

lub

- osoba chora jest niezdolna do samodzielnego zaspokajania swoich podstawowych potrzeb a leczenie szpitalnie przyniesie poprawę jej stanu zdrowia.

Opisana powyżej procedura skierowania osoby chorej bez jej zgody na leczenie w szpitalu psychiatrycznym wymaga czasu, a czasami może zaistnieć sytuacja gdy osoba chora psychicznie powinna znaleźć się w szpitalu psychiatrycznym bardzo szybko, ponieważ jej zachowanie bezpośrednio zagraża jej życiu lub życiu innych osób. Sposób postępowania w takim przypadku określają art. 23 i następane ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego. Zgodnie z tymi przepisami rodzina bądź jakakolwiek osoba, która jest świadkiem zachowań chorego świadczących o niebezpieczeństwie jakie może dla siebie lub innych osób spowodować, może zawiadomić pogotowie ratunkowe bądź policję i oczekiwać od tych służb natychmiastowego przewiezienia chorego do szpitala psychiatrycznego, gdzie lekarze specjaliści podejmują decyzję co do dalszego postępowania w stosunku do osoby chorej. Należy przy tym pamiętać, że obawa przed niebezpieczeństwem powodowanym przez chorego musi mieć oparcie w konkretnych faktach lub w sposobie zachowania chorego, ponieważ w przeciwnym przypadku policjant lub lekarz pogotowia ratunkowego mogą odmówić przewiezienia osoby chorej bez jej zgody do szpitala psychiatrycznego.

ADRESY INSTYTUCJI NA TERENIE POWIATU JAWORSKIEGO UDZIELAJĄCYCH POMOCY OSOBOM Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI ORAZ ICH RODZINOM

Nazwa instytucji	Adres	Numer telefonu
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze	Ul. Szpitalna 12 a 59-400 Jawor	76-871-14-11
Ośrodek Wsparcia dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w Jaworze	Ul. Starojaworska 7 59-400 Jawor	76-729-40-66
Poradnia Zdrowia Psychicznego KORMED	Ul. Dmowskiego 9 59-400 Jawor	76-871-13-02
Poradnia Zdrowia Psychicznego	Ul. Piłsudskiego10 59-400 Jawor	76-840-23-27
Szpital psychiatryczny w Złotoryi	Ul. Szpitalna 9 59- 500 Złotoryja	76-877-93-00
Poradnia Rodzinna w Jaworze	Ul. Moniuszki 6 59-400 Jawor	76-870-20-14
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworze	Ul. Legnicka12 59-400 Jawor	76-870-33-87 76-870-29-62
Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bolkowie	Ul. Kolejowa 10 59-420 Bolków	75-741-44-80
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mściwojowie	59-407 Mściwojów 43	76-872-85-30
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Męcince	59-424 Męcinka 11	76-871-80-97
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Paszowicach	59-411 Paszowice 137	76-870-11-23
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wądroże Wielkie	59-430 Wądroże Wielkie 64	76-887-43-23
Dom Pomocy Społecznej w Jaworze z filiami w Mierczycach i w Bolkowie	Ul. Plac seniora 3 59-400 Jawor	76-729-07-10
Warsztaty Terapii Zajęciowej w Jaworze	Ul. Paderewskiego 6 59-400 Jawor	76-871-05-78

Bibliografia

1. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 1994 r. Nr 111 Poz. 535 z późn. zm),
2. Praktyczny poradnik savoir – vivre wobec osób niepełnosprawnych, publikacja United Spinal Association, tłumaczenie wykonane na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych,
3. Dobre wspieranie, publikacja organizacji MENCA, tłumaczenie wykonane na zlecenie Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze
Jawor 2010